

"יום תרועה וזכרון תרועה"

ימי זכרון (עמודים 147-149):

החלק הראשון של סיפור החטא עוסק בעניינו של נושא שנעשה מושא. ומהו סיפור התשובה? אין הוא אלא הסיפור על מעשי גבורה של חידוש מידת הנושא שבאדם!

מה אומר השופר לחוטא, התוקע־הנושא אל השומע־המושא? "עורר ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם". האדם הישן נשתנה לשעה מנושא פועל ונמרץ למושא סביל, לכעין צמת, עץ או פרח. התהליכים הפסיכיים פעילים באדם הישן למחצה ואינם אלא מעין תגובות של קיום פעול בהשוואה לעירנותו שקדמה. האדם הישן אינו נושא, מפני שהשינה נוטלת ממנו את כוח הפעולה. השופר מעורר את הישן להחזירו למצב של נושא פועל.

הרי לנו סיפורו של שמשון כדוגמא: שמשון היה אישיות מיסתורית. שונה היה מכל השופטים. כל האחרים, כגון גדעון, אהוד, דבורה הנביאה היו מצביאים מצוינים, מאורגנים טובים ומומחים לטכסיסי מלחמה. כשנלחמו לא נלחמו לבדם. אלא הובילו עמם אחרים אל הקרבות. הם השתמשו בכל מיני תחבולות מלחמה (כגדעון בהתקפת הפתע שלו על המדיינים) והיו מנצחים את האויבים. אף אחד מהם לא היה נקרא גיבור אלא היו שופטים, מנהיגי העם. כוחם היה בכושר ההנהגה.

שמשון, לעומתם, היה בודד. לא היה לו כלל צבא. הוא לא הזעיק מחנות של אנשי מלחמה ממורמרים כפי שעשה יפתח בזמנו — אף אחד לא עמד לצדו. בודד היה במאבקיו. שמשון לחם לבדו — לא בנשק כי אם בידיו ובאגרופיו, כנאמר: "ויקם בחצי הלילה ויאחז בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הבריה וישם על כתפיו ויעלם אל ראש ההר אשר על פני חברון" (שופטים טז, ג). בעקירת שער חומת העיר גבר לבדו על הפלשתים, וכן: "וימצא לחי חמור טריה וישלח ידו ויקחה ויך בה אלף איש" (שם טו, טו). וכן: "ותצלח עליו רוח ה' וירד אשקלון ויך מהם שלשים איש" (שם יד, כ). שמשון היה גיבור, שלחם לבד וגבר על האויבים. אף איש לא עזר לו במלחמות אלו.

מפני מה יראו ממנו הפלשתים כל כך? נניח, שהיה שמשון גיבור מיוחד במינו, בעל שרירים חזקים מאד, ושהיה כוחו ככוח הארי והנמר — לא היה יחיד כנגד אלפי יריבים פלשתים שיכלו לנצחו! ולמה יראו מפניו? נראים הדברים, כי היה לו לשמשון כוח מיסתורי מיוחד במינו, והפלשתים יראו מפני הכוח הזה. הם גילו את סגולותיו האישיות שקרנו מכוחו המיסטורי, אך לא ידעו כיצד להתגונן נגדו ועל שום מה הם פוחדים מפניו.

מקור גבורתו היה נעלם ולכן שידלו את דלילה, הבטיחו לה כסף לרוב כדי שתמצא בשבילם מענה לשאלה שהציקה להם כנאמר: "ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו לה: פתי אותו וראי במה כחו גדול ובמה נוכל לו וכו' ואנחנו נתן לך איש אלף ומאה כסף" (שם טז, ה). באיזה אופן מצאה דלילה את הסוד של "במה כוחו גדול" וכיצד גזלה משמשון את הכוח הזה? — "ותגשנהו על ברכיה ותקרא לאיש ותגלח את שבע מחלפות ראשו ותחל לענותו ויסר כחו מעליו" (שם טז, יט). דלילה באופיה הגס והכוזב הרדימה את שמשון הגיבור (הנושא הפועל) וגילחה את שבע מחלפות ראשו — סמל גבורתו הרוחנית ואישיותו הסגולית, ומני אז נהפך הגיבור ההירואי מנושא למושא, מפועל לפעול. כאשר צעקה דלילה בקול "פלשתים עליך שמשון" הקיץ הגיבור משנתו, שבה אבד לו כל מה שהיה לו, כנאמר: "ויאמר אצא כפעם בפעם ואנער והוא לא ידע כי ה' סר מעליו" (שם טז, כ). זוהי הטראגדיה של כל חוטא. הוא נרדם על ברכיה של דלילה, מאבד את אישיותו הדינאמית־הפעילה, את הכוח הסגולי, את מעמדו כנושא. כאשר החוטא מקיץ משנתו כבר מאוחר מדי. ביני ביני הפך החוטא לאובייקט־פעול הנתון בידיו של כוח הכובד — "ויאמר אצא כפעם בפעם והוא לא ידע כי ה' סר מעליו".

מתוך הטראגדיה של תרדמה על ברכיה של דלילה מעורר קול השופר. אילו היה שמשון מתעורר לפני שדלילה הצליחה לגלח את מחלפות ראשו – לא היה שמשון מאבד את כוחו והי לא היה סר מעליו. לא נתמזל לו המזל. שמשון לא שמע את קול השופר. גדול ועצום היה כוח הכישוף שפעל עליו. כאשר התעורר משנתו כבר היה הכל אבוד. השופר קורא אל האדם ומבקש ממנו להיות נושא, פועל, יוצר עולמות, שיתעורר לפני שתעוררהו דלילה.

בתפילתנו. בזכות תקיעת שופר מתחננים יהודים אל הקב"ה שיחליף את מידת הדין למידת הרחמים. הקב"ה כביכול – וקשה הדבר בשפת אנוש להביע – נהיה למושא, ואילו שומעי קול השופר נעשים נושאים. דוד המלך קרא מתוך התלהבות: "מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דוד ודוד" (שם קמה, יג) – וממשיך: "עיני כל אליך ישברו... פותח את ידך ומשביע לכל חירצון" (שם טו-טז) – לאמור: רבשי"ע, הנך הכול ומבלעדיך אין שום קיום, והכול תלוי בך. עם זה – "רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם" (שם יט) – כלומר: לפעמים אף הקב"ה כביכול, נהיה מושא ומושפע, ו"רצון יראיו יעשה". האינסוף מתיר לו לאדם, הבריה הקטנה והאפלה, לקבוע עובדות ואירועים, ונעתר למתפלל.

דוגמה שניה: החוטא מתרחק מן הקב"ה, וכשהוא חוזר אליו בתשובה, מקרבו הקב"ה ומתפייס עמו. מה קובע את היחסים שביניהם? רצון התשובה של החוטא! מלת תשובה אחת "חטאתי" דיה לשנותם. הקב"ה נעתר לבעל התשובה וסולח ומוחל לו, כנאמר "רצון יראיו יעשה". בעל התשובה נעשה נושא והוא כביכול – בבחינת מושא.

והרי לשון הרמב"ם בהלכות תשובה ג, ז:

"כמה מעולה מעלת התשובה. אמש היה זה מובדל מהי אלהי ישראל, שנאמר: 'עונתיכם היו מבדלים בינכם לבית אלהיכם' (ישעיה נט, ב), צועק ואינו נענה, שנאמר 'כי תרבו תפלה וגו'' (שם א, טו), עושה מצוות וטורפין אותן בפניו, שנאמר 'מי בקש זאת מידכם רמס חצרי' (שם א, יב) – והיום הוא מודבק בשכינה, שנאמר: 'ואתם הדבקים בהי אלהיכם' (דברים ד, ד)... ועושה מצוות ומקבלין אותו בנחת ובשמחה 'כי כבר רצה האלהים את מעשיך' (קהלת ט, ז)".

מי גרם את השינויים האלו? בעל התשובה בבחירתו החופשית! התשובה והתפילה הן יסודות היהדות, שבזכותם מתעלה האדם ממושא לנושא.

נתיבות שלום:

תקיעה ושמיעה:

אשר קדשנו במצוותיו וצונו לשמוע קול שופר. ענין אומרו לשון לשמוע ולא לתקוע כל' הכתוב תקעו בחדש שופר, הוא כמ"ש בזה הרמב"ם הרא"ש והטור דלאו בתקיעה תליא מילתא אלא בשמיעה. וכדמוכח מהא דתוקע לתוך הכור או לתוך הדות לא יצא, דאף שתקע הוא עצמו כיון שלא שמע לא יצא. אכן מל' הכתוב תקעו בחדש שופר למדים אנו שיש בשופר גם ענין תקיעה נוסף על השמיעה.

והביאור על דרך העבודה, דענין לשמוע קול שופר הוא כמ"ש מרן בב"א זי"ע כפ' (ויקרא א) ויקרא אל משה וידבר ה' אליו, דכתיב ויקרא כלשון נסתר ולא פירש מי הקורא, היינו דכל קריאה שבעולם שמשמע"ה שמע מיד ידע שהוא וידבר ה' אליו, שהוא דבר ה' הקורא לו להתקרב אליו. כל המאורעות העוברים על איש יהודי, כולם הם קריאה מאת השי"ת שיתקרב אליו ית'. הן מאורעות של שמחה שהם קריאה להתקרב אל השי"ת מתוך שמחה, והן המאורעות של יסורים ועגמ"ג, ואפי' אצבעו אין אדם נוקף עד שמכריזין עליו מלמעלה (חולין ז:). וע"ז

נאמר ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו (דברים ל), הצעד הראשון של תשובה הוא ושמעת בקולו, שיהודי יאזין לקול ה' המדבר אליו. ובוה יל"פ הכ' (שם יא) ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעון וגו', מקור הברכה הוא ששומעים את קול ה' היוצא מהר חורב יום יום, הקורא אליו ומעורר לבבות בני"י, ואם לא שומעים את קול ה' זו גופא הקללה. וענין זה הוא מיסודי עבודת ה', ונכלל בכתוב (שם יג) אחרי ה"א תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו וכו' תדבקון. שיש מקשים, מה כוונת אומרו ובקולו תשמעו, אחרי שכבר נמנו כאן בפסוק כל עניני עבודת ה'. אמנם כאמור בקולו תשמעו הוא צווי מיוחד לאיש יהודי, שמלכד כל מצוות התורה יקשיב וישמע לקול ה' הדובר אליו תמיד, כי כל מה שהוא שומע וכל מה שקורה לו ממאורעות העולם בכלל ובפרט הכל הוא קריאה מאת השי"ת. והצווי הזה חוזר ונשנה הרכה פעמים בתורה כי הוא מקור הברכה.

וזה ענין קול השופר שהוא קול ה' הקורא בראש השנה לכל איש יהודי לחזור אל מקורו ושרשו.

וכמ"ש הרמב"ם (תשובה פ"ג) אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר, עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה. והיינו שזו קריאה מיוחדת פעם אחת בשנה, קול ה' היוצא מהשופר קורא ליהודי עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, כי אם על חטאים עוד יכולים לשוב בתשובה, אבל כאשר ימיו ושנותיו עוברים עליו בתרדמה הרי לא תועילנו התשובה כדי להשיב ימיו ושנותיו שעברו בתרדמה. וזו סגולת ועבודת היום, וזו המצוה לשמוע את קול שופר, להקשיב לקול ה' הקורא ליהודי בקול השופר כדי שיכנסו הדברים באזני לבבו. וזה מורמו גם כפסוק וישמעו את קול ה"א מתהלך בגן לרוח היום, דא יומא דדינא, כיום זה שומע איש יהודי את קול ה' היוצא מהשופר. ויתחבא האדם ואשתו, שהאדם אינו שם לבו ומתחבא ומתחמק מהקריאה לעשות המהפכה הדרושה בחייו. ויקרא ה"א אל האדם ויאמר לו איכה, מה נהי' ממך, אשר גם בר"ה שהנך שומע את קולו ית"ש ע"י השופר הנך מתחבא ובורח.

תקיעה תרועה:

כי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות וגו' וביום שמחתכם וכו' ועדיכם ותקעתם כחצוצרות (במדבר י'). הגה יש ב' עניני תקיעה. ענין א' כי תבואו מלחמה בארצכם, כשהמלחמה בתוך ארצכם, בחי' דברי ריבות בשעריך, הוא האויב שבתוך עצמותכם ואתם צריכים לגרשו, ואז תוקעים ומריעים בתורת הכרזת מלחמה לגרש האויב הצר הצורר אתכם. עוד יש ענין ב' של תקיעה בעת הכתרת המלך, שמקבלים בשמחה את המלוכה, והיא בחי' וביום שמחתכם וכו' ועדיכם ותקעתם כחצוצרות. ולכן בתקיעה על צר הצורר כתיב לשון והרעותם, גנוחי גנח וילולי יליל, אבל ביום שמחתכם כתיב ותקעתם לשון תקיעה של שמחה ונצחון. וכי בחינת הללו גם יחד יש בתקיעת שופר של ר"ה. יש בה בחי' עקירת הרע לגרש האויב הפנימי מתוך עצמותו, ויש בו בחינת הכתרת המלך מחדש וקבלת עול מלכותו בשמחה וברצון, דלאחר שמגרשים האויב יכולים להכתיר את המלך, ולאמלוכי לקוב"ה על כל אבר ואבר דילי. וזהו ענין תקיעה ותרועה.

עוד י"ל ע"ד מאמר מרן זי"ע בס' בית אברהם (מאמרי חנוכה) עה"פ מזמור שיר חנוכת הבית לדוד שראשי התיבות שמחה, מתחיל בשמחה ומסיים בשמחה, פתחת שקי ותאורני שמחה וגו', ובאמצע הוא כל השתפכות הנפש והמרירות, אליך ה' אקרא ואל ה' אתחנן מה בצע בדמי ברדתי אל שחת היורד עפר היגיד אמתך שמע ה' וגו', כי ההתחלה צריכה להיות בשמחה והסוף בשמחה, כמ"ד עבדו את ה' בשמחה, וכל התוכחה היא תחת אשר לא עבדת את

ה"א בשמחה, אולם באמצע צריך שתהי' המרירות והשתפכות הנפש, כי האדם אסור לו שיחי' כבהמה מבלי דעת חשבונו בעולמו. וככל הענין הזה הוא גם בר"ה, שהוא בחי' חדוה תקיעה מסטרא דא ובכי' מסטרא דא, מצד אחד מי גוי גדול אשר לו א' קרובים כה"א בכל קראנו אליו, וגם כיום הדין נצח רחימו רבנוי לרחימו דדינא כלשון הזוה"ק שלפני התקיעות, אשר כל זה ממלא מהותו וישותו של יהודי שמחה פנימית, אך יחד עם זה כשמתבונן בכל שנה ושומע קריאת איכה איך נתרחק כ"כ במשך השנה ועבר על רצונו ית' אם כשווג ואם כמזיד, או שבכלל שכח ממנו ית', הלא בושה תכסה פניו ולבו מתכווץ מכאב, איך המיר קירבת אלקים חיים בנויד עדשים ותארה שטוחות. וזה סדר המצוה של תקיעת שופר, תקיעה לפני' ותקיעה לאחרי', שהוא לשון שמחה ונצחון, אבל באמצע צריך להיות תרועה גנוחי גנח וילולי יליל איך נתרחק מאביו שבשמים.

וכזה מתיישבים מאחז"ל הסותרים, דכירושלמי איתא ע"פ כי מי גוי גדול אשר לו א' קרובים וכו' שכל אומה שיש לה דין וכו' ועם ישראל מתלבשים לבנים וכו', משמע דבר"ה צריך להיות בשמחה. ואילו בבבלי אמרין אמרו מה"ש לפני הקב"ה מפני מה אין אומרים הלל בר"ה אמר להם הקב"ה ספרי חיים וספרי מתים מונחים וכו'. אכן ע"פ האמור יש בר"ה ב' הבחי' גם יחד, בחי' תקיעה המורה על שמחה ונצחון, ובחי' תרועה המורה על שחרון לב ומרירות, והיות שצריך תקיעה לפני' ותקיעה לאחרי' ע"כ לובשים לבנים המורים על שמחה.

מאה"כ אשרי העם יודעי תרועה ה' כאור פניך יהלכון. להבין הלשון יודעי תרועה, איזו ידיעה מיוחדת היא אשר העם היודעים אותה אשריהם, ולמה דוק עי"ז ה' כאור פניך יהלכון. עוד צריך ביאור דהנה יש בלשון תרועה ב' משמעויות, דאיתא בספח"ק שתרועה היא לשון שכירה כמ"ד (תהלים ב) תרועם בשבט ברזל, וזו משמעות יום תרועה יהי לכם, יום שבו ישראל משברים לבכם לפני השי"ת, ולעומת זאת יש בו ג"כ משמעות הפוכה של לשון ריעות, וכמ"ד (במדבר כג) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל כישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו ופירש"י תרועה מלשון רעות. והרי ב' משמעויות אלו סתרון אהודי.

יהודי מבטל את כל ישותו להשי"ת הריהו נהי' חלק בלתי נפרד כביכול ממנו ית"ש, וזוכה לראות כאור אלקותו ית'. ולכן נאמר פה אשרי העם, כי אצל אומות העולם לא שייכת בחי' זו כלל, שאין בהם בחי' התבטלות להשי"ת, ורק ישראל הם יודעי תרועה אשר על ידה מגיעים לדרגה העליונה של ה' כאור פניך יהלכון. ונקרא ר"ה בתורה יום תרועה, לפי שהוא יום של התבטלות להשי"ת, שזה כל עיצומו של יום לשבר עצמו ולהתבטל לבחי' אין ואפס להשי"ת.

וי"ל דב' הפירושים של תיבת תרועה הם כנגד ב' הענינים שהבאנו לעיל במהות ראש השנה. יום הדין אשר כל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון, והעצה לזכות כדין היא יום תרועה יהי' לכם, ע"י שישבר לבו לפני השי"ת, ולב נשבר ונדכה אלקים לא תבוה, ונמתקים כל הדינים. ועוד יש כראש השנה ענין הכתרת מלכותו ית', שזה עיצומו של יום שבהתחדש השנה מתחדשת המלוכה, וכנגד בחי' זו נקרא ר"ה יום תרועה מלשון ריעות, ותרועת מלך בו. אמנם לאמיתו של דבר בתרועה לשון שכירה גופה נכללין ב' הענינים דר"ה, וכלפי זה הכתוב אומר אשרי העם יודעי תרועה, דהנה יש בשבירת הלב של איש יהודי שהיא מרוכז נמיכות רוחו והכרת שפלותו, ואז כאמת לב נשבר ונדכה א' לא תבוה, אך למעלה מזו היא השכירה של התבטלות, דהיינו שיהודי מבטל את ישותו ואנוכיותו ומשים עצמו לאין ואפס לפני השי"ת בחי' לך אני אדוני המלך וכל אשר לי. וזה שכירה במדרגה העליונה, הנובעת מתוך הכרת גדלות הבורא והכתרת מלכותו ית', שמתוך כך מתבטל לגמרי להשי"ת. וזוהי גם העצה המועילה ליום הדין. כמאמר אדמו"ר בב"א זי"ע כי ענין הדין הוא כמד"א בזוה"ק (ח"ג צט.) שהמקטרגים טוענים פלוני עבד כך, אך כאשר יהודי מבטל ישותו שוב אין כאן פלוני שיחול עליו הקטרוג, כי רק על מי שהוא יש שייד לומר פלוני, ולכן כאשר ישותו בטלה לגמרי נמתקין כל הדינים. נמצא דתרועה זו של שכירה במדרגת העליונה כוללת את כל הכוונות, הן כנגד יום הדין והמשפט, הן כלפי ענין הכתרת המלוכה שמבטל עצמו מכל וכל להשי"ת.

ואפשר שזו הכוונה במאה"כ והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים. דלכאוי צריך להבין על מה מרמז שופר גדול. ועפ"ד מכורא היטב שמרמו על המדרגה הגדולה של שופר ותרועה, שהיא התבטלות שיהודי מבטל עצמו כאין ואפס להשי"ת, וכמד"א בזוה"ק ובהני קלין דלתתא יהבין ישראל חילא לרחמי מתתא ואתער שופר גדול לעילא, דהיינו שבכח ההתבטלות של ישראל בעת תקיעת שופר מתעורר השופר גדול, וככח ההתבטלות יבואו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים וגו', כמכורא לעיל דכולל עניני אמונה וקדושה שעל ידם נהי' אובד ונדח כי הפגם עמוק מאד ואין לו תקון, אבל ככח השופר גדול שיהודי מבטל כליל את ישותו להשי"ת יש תיקון לכל הפגמים וגם לאובדים ולנדחים, כי כח ההתבטלות הוא תיקון לכל הפגמים.

וזה פי' אשרי העם יודעי תרועה, היודעים את הכוונה האמיתית במהות השכירה, שיודעים לשבר עצמם במדרגה העליונה כביטול הישות הגמור אל השי"ת, ומתוך כך ה' כאור פניך יהלכון, כי הנה יש שכירה שהיא בבחי' שבירתן זוהי מיתתן, שמגודל שברון לבו לא קם בו רוח ואינו מסוגל להתעלות, אבל אשרי העם יודעי תרועה במדרגה העליונה, שמבטל עצמו להשי"ת בבחי' לך אני אדוני המלך וכל אשר לי, ואז ה' כאור פניך יהלכון, כי כאשר

ועי' מסיים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים, כי ענין השתחוואה הוא התבטלות, וכמו דאיתא בקדושת לוי (בעניני ר"ה), ידוע שאין יוהכ"פ מכפר עד שיכניס עצמו לגדר האין, שיאמר אני וכל אשר לי וכל כוחותי הכל הוא להבורא ית', ואז מתדבק לבחי' אין, וזה הי' כוונת ההשתחווי' של יוהכ"פ בכיהמ"ק, שהיו מבטלים עצמם כליל לבחי' אין אליו ית"ש; וכל זה הוא כאמור ענינו של ראש השנה, להגיע בו לבחי' תרועה והתבטלות, אשר עי"ז זוכים לבאור פניך יהלכון.

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. יש לכאור ע"ד העבודה איך עקרו ובטלו חז"ל מפני החשש דשמא יעבידנו את כל המ"ע דאורייתא של תקיעת שופר וכל עניני הנשגבים כמבואר ב"ב"ק ובכ"ה האר"י שמזעזעת כל העולמות וכקע כל אינון רקיעין וטורי רמאי.

וי"ל ע"פ מה שבארנו לעיל הא דכתיב יום תרועה יהי לכם, ולא נאמר כמפורש בתורה לתקוע בשופר דנלמד רק מדרשת חז"ל (ר"ה לג): מנין שבשופר ת"ל ביוכל והעברת שופר תרועה, כי משמעות הדבר דזהו עיצומו של יום שהוא במהותו יום תרועה, ולא רק שיש בו מצוה לתקוע בשופר. והביאור בזה ע"פ דברי הוה"ק (ח"ג רלא): אשרי העם יודעי תרועה וגו' שומעי תרועה או תוקעי תרועה לא נאמר אלא יודעי תרועה דידעין רוא דתרועה כמ"ד תרועם בשבט ברזל, והם אלו אשר ה' באור פניך יהלכון. והיינו שהתוה"ק נתנה עצה לישראל להמתיק את הדינים ביום הדין עי"ז שיום תרועה יהי לכם, פי' שיהודי ישבר את לבבו לפני השי"ת עד שיהי בטל ומבוטל לחלוטין אליו ית"ש בבחי' לך אני וכל אשר לי. שופ"ר עם ד' אותיותיו בגימ' שברו"ן ל"ב, שזה עיקרו של שופר שיהודי משבר לבבו לשברי שברים ומבטל עצמו להשי"ת, וע"י ביטול הישות ממתיק את כל הדינים, כי דינים חלים רק על אדם שהוא בחי' יש, וכלשון הוה"ק סנטירא אמר פלוני עבד כך פלוני עבר על כך, אבל כשיהודי מבטל עצמו בתכלית שוב אין כאן פלוני מפני שהוא אין ואפס המוחלט ואינו כלום, ואין על מי שיחולו דינים. וז"ש יום תרועה יהי לכם, אין זו רק מצוה שצריך לעשות ולקיים אותה בפעולת התקיעה, ויוצאים בזה ידי חובה, אלא זו כל מהות ועבודת היום של ר"ה, שהוא יום תרועה, יום שבו משברים ישראל את לבם לפני השי"ת ומבטלים עצמם אליו ית"ש, וממילא נמתקים כל הדינים.

והנה התבטלות כוללת הן התבטלות הגוף, שהגוף בטל להשי"ת, והן התבטלות נפש רוח ונשמה. ואמנם עיקר ההתבטלות היא התבטלות הנפש רוח ונשמה להשי"ת, אך כל זמן שהגוף עודנו בבחי' יש אין זו התבטלות גמורה, וזה ענין קול השופר שמחירי את

הגוף. כמ"ד היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. והתרועה היא גנחוי גנח וילולי יליל השוכרים את הגוף, דהיינו שע"י השופר מתבטל הגוף להשי"ת, ואז ניתן להגיע להתבטלות הגמורה בנרו"ן. והנה שבת קודש הוא יום הדבקות של איש יהודי באלקיו, ויום ההתבטלות בבחי' נכספה וגם כלתה נפשי. ואיתא ב"ב"ק (תקו"ז ח): הפוך בש"ת ותשכח שב"ת, דהיינו שע"י הבושת מתבטל האדם כליל להשי"ת כנפשו רוחו ונשמתו. אכן יתירה היא השי"ק כדאיתא ב"ב"ק (ח"ב רה). שבת איהו יומא דנשמתא ולא יומא דגופא כלל, כשי"ק הגוף בטל כולו אל הנפש רוח ונשמה, ואם בכל ימות השבוע הנשמה נגדרת אחרי הגוף, הנה כשי"ק לאו איהו יומא דגופא כלל והגוף בטל בה אל הנרו"ן. ועפ"ז מבואר למה אין צריכים כשי"ק לתקיעת שופר בפועל, כי כשי"ק הגוף בטל אל הנשמה, ואין צורך בפעולות בכדי לבטל את הגוף, ומתקיים בו יום תרועה יום ההתבטלות אף ללא תקיעה בפועל. והוא מעין המאמר הנז' ממרן זי"ע, במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, במקדש היינו במוח וכלב היו תוקעין, אבל לא במדינה באברים. והטעם לפי שבשי"ק בטלים כל האברים אל הנפש רוח ונשמה והשי"ק גופה פועלת את מה שהשופר פועל. ובזה יתפרש מאמר הבעש"ט הק' זי"ע במאחז"ל (כתובות קג): מת בערב שבת סימן יפה לו, שכאשר יהודי מבטל בכוא השבת את ישותו להשי"ת לגמרי בבחי' מת הר"ז סימן יפה הכנה להכנס לשי"ק, דהיינו שמבטל את הגוף להשי"ת.

עולת ראייה (עמוד שכו):

התקיעות, מצד התעוררות התשובה, יש לכרויז בהן כי עיקר הכח של קדושת ישראל הרי הוא מונח בעולם שכולו ארוך ששם הוא שורש קדושתם, שהיא הדבקות הטבעית שמצד נשמתם באור ד', וזאת היא הפשוטה שלפניה אמנם הכח הזה צריך לפעול על המדות ועל המעשים, ומתוך שהמדות הן רוחניות בתכונתן אבל אין להן אותו הכח הרוחני של השורש העליון, שהוא מתגלה ע"י עצם הנשמה בהבהקת השכל, ע"כ השברים הם באים בצורה של פירוט לעומתן. כלומר שמתוך השורש השכלי הארוך הפשוט יתחדשו המדות להיות מושפעות מקדושת השכל, וכשהמדות מתקדשות מתקדשים המעשים על ידן, ומתוך שהמעשים הם יותר פרטיים ויותר מוגבלים מהמדות, ע"כ הם נרמזים בהתרועה שהיא נפרטת לקולות קצרים. ואח"כ ע"י השפעת המדות, שהושפעו מקדושת הנשמה בשרשה, תשפעת המעשים שמתילדים על ידן, מתגלה השורש העליון, שהיה בתחילה אצור רק בכח, ויוצא אל הפועל, והוה התוכן של הפשוטה שלאחריה. אמנם לפעמים יש שאין השורש יכול להתחיות את המדות, מפני חלישותו, והוא מחיה רק את המעשים, וע"י ההרגל של המעשים הטובים יבא אח"כ התיקון גם אל המדות, והוה התוכן שק התר"ת, ובאופן זה המדות נבלעות במעשים, וע"כ לא יבא לעולם תרש"ת, וכדחז"ל כ"א תשר"ת תש"ת תר"ת, ולפעמים אין השכל מחיה מיד את המעשים מפני המניעות, של הדברים הצדדיים, ומ"מ הוא מחיה את המדות, המדות גורמור להחיות את המעשים. והוה הרמז של התש"ת, ונראה שיותר מצויה תחיית המדות בכללותן ע"י השכל, ע"כ התש"ת הוא קודם לתר"ת. אבל התיקון בא בין ע"י המדות, שהן מחיות את המעשים, בין ע"י המעשים, שהם מחיים את המדות וכשהידיעה חודרת עד המעשים, אז התיקון כבר פשוט ובטוח, וע"ז נאמר אש העם יודעי תרועה, ד' באור פניך יהלכון.